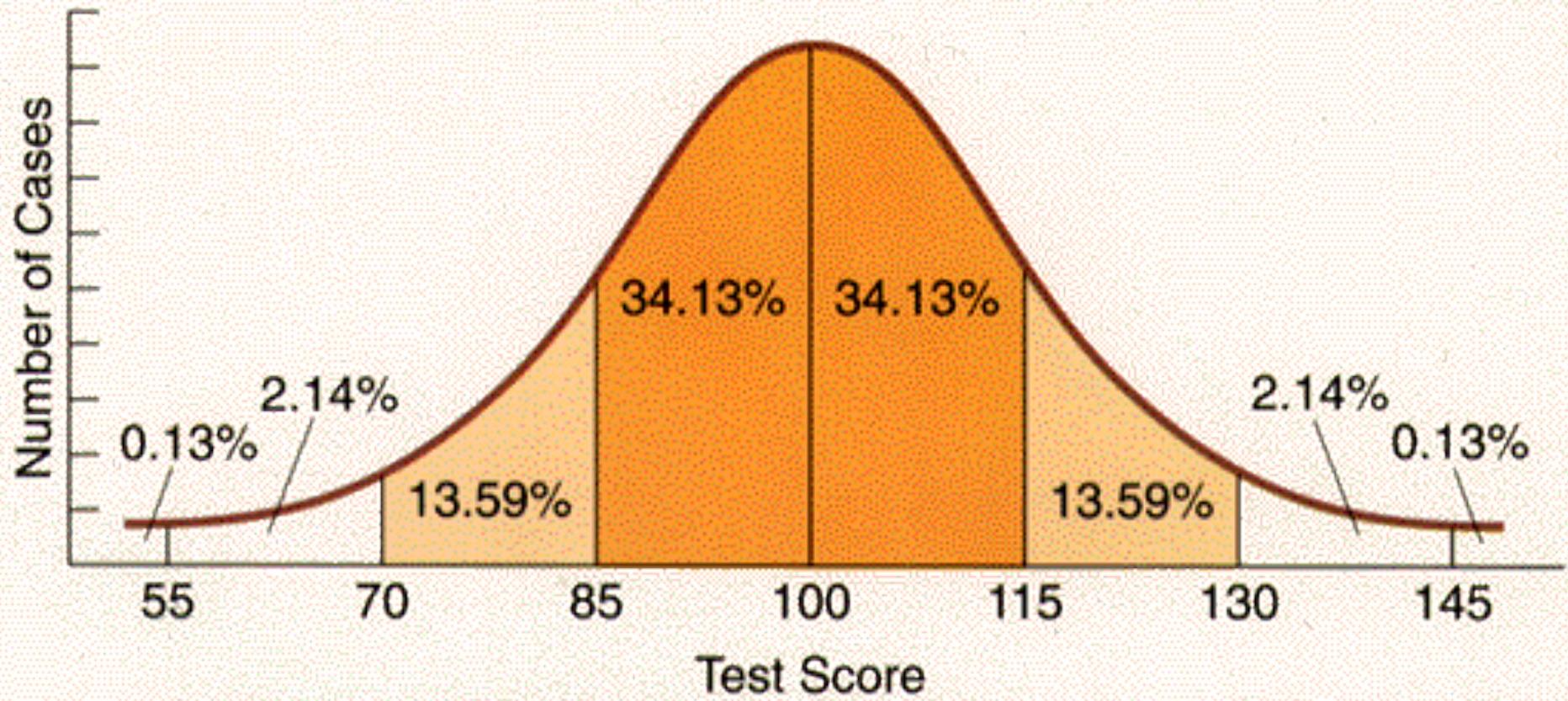

Žák

Pedagogická psychologie

- Disciplína zabývající se studiem učících se jedinců, učením a vyučováním
- Čáp, Mareš. *Psychologie pro učitele*. Praha, 2001.
- Intelligence
  - Velikost mozku (Galton, 19. st.) – medicína
  - Sada úkolů (Binet) - obecný duševní potenciál
  - IQ není pouze dědičné
  - Pozor na sebenaplňující se předpovědi (Pygmalion efekt, Golem efekt)

Intelligence

Intelligence

- Sternberg: analytická, tvořivá a praktická
- Gardner: mnohočetná intelligence
  - řečová, jazyková
  - logicko matematická
  - prostorová
  - hudební
  - pohybová
  - Interpersonální
  - Intrapersonální
  - Přírodovědná
- Goleman: emoční intelligence

Jean Piaget (1896-1980)

- Biolog, psycholog

Otázky

- Jak se poznání vyvíjí?
- Jak se učí dítě?

- Organismus usiluje o rovnovážný vztah

Jean Piaget

- Rovnováhy je dosaženo skrze
  - Asimilaci
  - Akomodaci
  - Příklad: nestálost objektů
- Konstrukce poznání

Vývoj kognitivních operací

Přibližný věk	Stadium	Charakteristika
0-2	Senzomotorické	Dítě si rozvíjí koncept stálosti objektů a schopnost učit se z mentální reprezentací. Dítě je tedy zprvu egoistické a konkrétní. Objekt nezmizí, když se na něho přestanou dívat (9 měsíců).
2 - 7	Předoperační	Myšlení dětí je egocentrické, postrádají pojetí konverzace. Centrace.
7 - 11	Konkrétní operace	Získávají pojetí konverzace, nemají schopnost abstraktního myšlení, nedokáží testovat hypotézy. Zachování množství.
Začátek kolem 11, 12	Formální operace	Dítě začíná mít schopnost abstraktního myšlení. Ale k tomu, aby ji získalo, potřebovalo konkrétní zkušenosti.

zdroj: Piaget & Inhelder (1968).

Přechod od jednoho stadia k druhému

- zrání
- učení, poznávání
- interakce s prostředím
- rovnovážný vztah

Lymnaea stagnalis

Vygotskij: Zóna nejbližšího vývoje

Co dítě
nebude
umět

Co
dítě
umí

ZNV
Co se dítě
naučí

Definice ZNV

vzdálenost mezi aktuálním stupněm rozvoje (založeném na samostatném vývoji) a potenciálním stupněm rozvoje, který je podmíněn vedením dospělého nebo spoluprací se schopnějšími vrstevníky

Koncepce lešení (Bruner)

Lešení (*scaffolding*):

Proces, který umožní dítěti nebo začátečníkovi řešit problém, splnit úlohu nebo dosáhnout konkrétního cíle, který přesahuje hranice neasistovaného úsilí.

U: Takže umělci, herci necháme tady pod tím. Ještě něco vás napadá?

Ž: Výstava.

U: Výstava. To tam ještě nemáme? (*píše na tabuli „výstava“*)

Ž: Sportovci.

U: Tak já ty umělci plus sportovci. (*ke slovu „umělci“ připisuje znamínko plus a slovo „sportovci“*) Ještě něco?

Ž: MTV.

U: MTV, ták. (*nepíše*) Já to ukončím. Něco mně tam chybělo.

Ž: Škola.

U: Něco mně tam chybělo. Škola, no. (*krčí rameny*)

Ž: Posilovna.

ŽŽ: (*šum, učitelka se směje*)

U: No.

V hodině dějepisu se učitelka ptá, jaká byla poslední věta chodského vůdce Koziny před popravou.

U: Jak řekl tu větu, když ho věšeli?

Ž: Lo-

U: No? *(hledí jen na vyvolaného žáka)* Lomikare...

Ž: Lomikare, do roka a do dne...

U: ...se spolu se... *(2s)* sejdeme na božím?

Ž: Soudě.

U: Soudě, ano.

U: Dokáže mi někdo hezky, smysluplně vysvětlit, co je to subjektivní popis? Aby to bylo jako od sedmáka a né od třetáka. Evi, co je to zabarvený. (2s)

Eva: No, přídavný jméno?

U: No, zabarvený je přídavný jméno. (*úsměv*) *Já bych tě skvěle pochválil, kdybychom potřebovali slovní druhy. Co to znamená?*

Hanka: Že to, é že to zabarvený jee vlastně oni píšou v úplně jiný světle?

U: No, to už je celkem lepší. Píšou v úplně jiným světle, čili ten popis je nějak ovlivněný něčím. A já se teď zeptám, čím je ten popis ovlivněný?

Čím je ten popis ovlivněný? No, no třeba na to někdo přijde. Čím je ten popis ovlivněný? Když tam máme to slovo subjektivní, vedle toho máme objektivní. Co je to slovo subjektivní? (3s) *Já vám pak řeknu příklad a hned to pochopíte, co je subjektivní. Radko?*

Radka: Že se že se vlastně, že se o něčem vypráví jenom samý dobrý věci?

U: Ne, to není nutný, dobrý věci. Když máme slovo subjektivní a oproti tomu je slovo objektivní. Já vám řeknu příklad, jo?...

Konstruktivismus

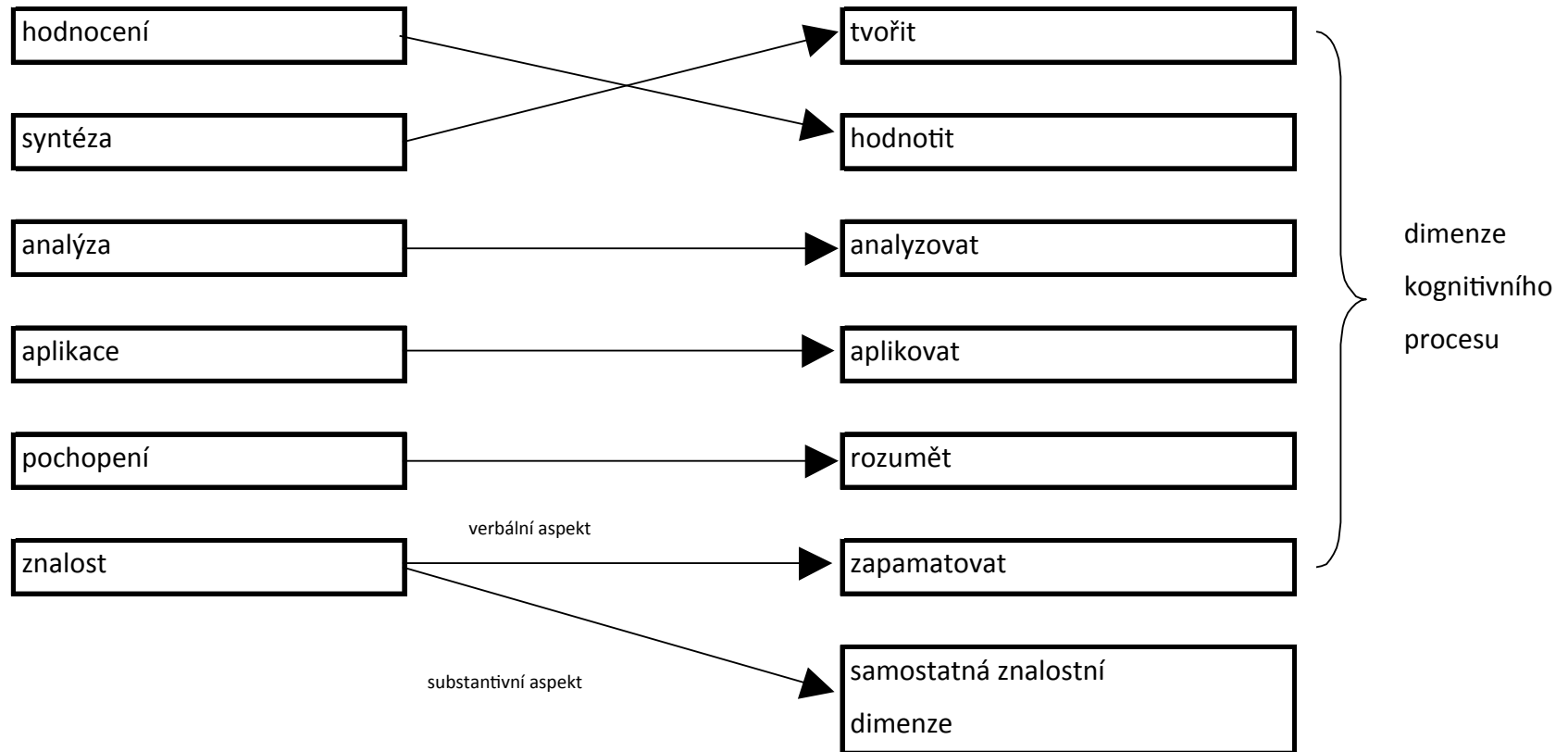
Konstrukcionismus

Sociální

konstruktivismus

Revidovaný systém Bloomovy taxonomie

1956

2002

HODNOCENÍ

→ Prozkoumejte všechny části koncepce (pojetí), a proveďte zhodnocení nebo posouzení. Posouzení významu problému.

→ Přečtěte si článek a zhodnoťte názor autora. Naslouchejte debatě: kdo předložil nejlepší argumenty?

SYNTÉZA

→ Zkombinujte nové pojetí s tím, co už víte, a vytvořte novou úroveň znalosti. Sestavte, navrhňte, znovu uspořádejte, naplánujte.

→ Zkombinujte myšlenky prezentované v několika článcích se svými a vytvořte si vlastní názor.

ANALÝZA

→ Rozdělte novou koncepci na části a pochopte vzájemné vztahy. Porovnejte, postavte do kontrastu, analyzujte, identifikujte. Rozpoznejte typové vzory.

→ Identifikujte 3 autorovy argumenty (názory) v článku. Rozeberte píseň – rozdělte ji na části.

APLIKACE

→ Použijte novou koncepci k řešení problémů. Aplikujte tuto koncepci v nové situaci, odlišné od té, kterou jste právě studoval(a).

→ Vytvořte tabulku, která znázorní 5 věcí, které počítač umí, ale člověk ne. Použijte německá slovesa, která jste se právě naučil(a), v 5 větách.

POCHOPENÍ

→ Vysvětlete nebo formulujte vlastními slovy. Přeložte a interpretujte. Použijte novou koncepci jako stavební kámen pro další učení.

→ Proveďte shrnutí autorova názoru. Zopakujte báseň vlastními slovy.

ZNALOST

→ Rozpoznejte a vybavte si fakta. Zopakujte, co jste se naučil(a), anebo použijte daná pravidla. Materiál naučený tímto způsobem si lze pamatovat až do doby, kdy bude testován, ale pokud mu nerozumíte, nelze ho použít jako základ pro další učení.

→ Recitujte všechny části periodické tabulky prvků. Naučte se zpaměti deset latinských podstatných jmen. Definujte co je to metafora.

Bloomova taxonomie: Tvorba otázek a úkolů

Nižší kognitivní procesy

Učitelka: Katolíci. Ale v Čechách převažovalo jiné náboženství. ((*ukáže na žáka*))

Žák: Protestanti.

Učitelka: Ano. A jak se těm přesně protestantům říkalo? ((*ukáže na žákyni*))

Žákyně: Kališníci.

Učitelka: Kališníci. A pak vznikla ještě jedna skupina. ((*ukáže na žáka*))

Vyšší kognitivní procesy

U: Dobře, tak, vaším úkolem dneska bude, nahradit některé výrazy z toho textu synonymními výrazy. Takže máte tady nadpis, celodenní výprava, nahrad' to synonymem, stejným nebo podobným slovem, tak celodenní, třeba, Dominiko ...

Ž: výlet

U: Výlet, dobře. Další, v první větě máte, bylo velice chladno,

Ž+ Ž: Bylo zima

U: Zima, ještě jinak? Chladno. (2) Nemáte jiný výraz?

Ž: Mrazivo.

U: Mrazivo, no vidíš, no.

Tvořivost

- Torrance: Proces formování myšlenek nebo hypotéz, jejich ověřování a sdělování výsledků. Jejich vlastností je to, že jsou nové, dříve nevídané, o nichž ještě nikdo nic neví.
- Propojení nového a starého
- Tvořivost nevzniká na zelené louce
- Propojení odlišných předmětů/témat
- Test Torranceho, test Kreatos

Styly učení

- Učební styl popisuje vlastnosti žáka z hlediska toho, za jakých vzdělávacích podmínek je největší pravděpodobnost, že dojde k zamýšlenému učení. Učební styl popisuje, jak se žák učí, nikoli co se naučil (Hunt, 1979)
- Do velké míry souvisí s určitou smyslovou citlivostí – někdo lépe vnímá psané slovo, někdo mluvené, někomu vyhovuje manipulace s předměty
  - Vizuální, verbální nebo kinestetický typ

Dělení stylů učení (Entwistle)

- Povrchový styl – snaha absolvovat předmět, vyhnout se neúspěchu
  - Aktivní – velká snaha se zdánlivým porozuměním učivu
  - Pasivní – velmi malé úsilí, pouhá reprodukce informací
- Utilitaristický styl (vypočítavý) – snaha dosáhnout co nejlepších známek za každou cenu
- Hlubkový styl – hluboký zájem o učivo
  - Postupné učení – systematický postup, zvládnutí podrobností na úkor obecných principů
  - Souhrnné učení – obecné principy a integrace poznatků
  - Pružné učení – pochopení obecných principů a osvojení si detailů za účelem ilustrace, důkazů a argumentace

Možnosti diagnostiky stylů učení

- Pozorování žáků při učení
- Procesuální diagnostika postupu při učení pomocí počítače
- Analýza subjektivních výpovědí žáků
- Volný rozhovor se žáky o jejich učení
- Analýza produktů učení žáků (zápisky v sešitě, písemné a grafické práce)
- Dotazník s výběrem nabídnutých odpovědí a posuzovacími škálami (Learning Style Inventory)

Praktický dopad různých stylů učení

- Učitel by měl znát svůj styl učení
- Neměl by zapomínat na to, že žák může mít jiný styl učení, než on
- Učitel by se měl snažit předávat informace různým způsobem, aby vyhověl těm, kteří lépe vnímají sluchem, zrakově nebo pohybem